

El sincrotró Alba és la infraestructura científica més gran i més complexa construïda mai a Espanya, ubicada al costat mateix del campus de la UAB. **PÀGS. 2 i 3**

HOMENATGE A MARIA JESÚS IZQUIERDO

La professora Maria Jesús Izquierdo va rebre un homenatge de la UAB per la seva tasca en defensa dels drets de les dones, durant la celebració institucional del Dia Internacional de la Dona Treballadora. **PÀG. 13**

SALÓ DE L'ENSENYAMENT

La presència de la UAB als salons de l'Ensenyament i Futura ha constatat un any més l'alt interès per l'oferta de la Universitat. Enguany, a més, hi ha hagut un espai destinat específicament a mostrar la recerca de forma divulgativa. **PÀG. 5**

RECERCA SOBRE L'HOMO SAPIENS

Una recerca de la UAB ha contribuït a atiar el debat sobre la data d'aparició de l'*Homo sapiens* a la península Ibèrica. Un grup d'investigadors de patrimoni arqueològic de la UAB ha dut a terme la recerca a la Cova Gran (Lleida). **PÀG. 9**

S'inaugura el sincrotró Alba

Es tracta de la major infraestructura científica construïda a Espanya

El catedràtic i exrector de la UAB, Ramon Pascual, que dirigeix el sincrotró, en un moment del seu parlament, al costat de les autoritats, encapçalades pel president Rodríguez Zapatero.

➤ És un dels principals centres agregats de l'UAB Campus d'Excel·lència Internacional

El 22 de març passat va tenir lloc la inauguració del sincrotró Alba, la infraestructura científica més gran i més complexa construïda mai a Espanya. L'Alba és un dels principals centres agregats de l'UAB Campus d'Excel·lència Internacional i ha estat una iniciativa impulsada pel catedràtic del Departament de Física de

la UAB Ramon Pascual l'any 1992. A l'acte d'inauguració van ser-hi presents el president de la Generalitat de Catalunya, José Montilla; el president del Govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero; la ministra de Ciència i Innovació, Cristina Garmendia; i el conseller d'Innovació, Universitat i Empresa de la Generalitat de Catalunya, Josep Hugué, entre altres autoritats.

L'any 1992 la Generalitat de Catalunya va fer, a proposta del catedràtic del Departament de Física de la UAB Ramon Pascual, el primer estudi de viabilitat de la construcció, inicialment en

terrenys de la UAB, d'un gran accelerador de partícules, un sincrotró, amb finalitats científiques.

El sincrotró Alba és la primera instal·lació de llum de sincrotró que es construeix a Espanya i també la primera d'aquest tipus al sud-est d'Europa. L'Alba

Funcionarà com un microscopi gegantí que permetrà descobrir els secrets de les estructures dels àtoms i les molècules

és administrat pel Consorci CELLS, (Consorti per a la Construcció, Equipament i Explotació del Laboratori de Llum de Sincrotró), creat pel Ministeri de Ciència i Innovació i la Generalitat de Catalunya. En la construcció de l'Alba s'han invertit 201 milions d'euros repartits entre ambdues administracions.

L'Alba funcionarà com un microscopi gegantí que permetrà descobrir els secrets de les estructures de la matèria a nivell atòmic i molecular. Les propietats de la llum que genera li permeten penetrar la matèria de manera extremament selectiva, cosa que facilita l'anàlisi de molècules i materials. Es preveu que entrarà en funcionament per als usuaris a partir de 2011, i que donarà servei a un miler d'investigadors.

Què es la llum de sincrotró?

La llum de sincrotró és la radiació electromagnètica que emeten els electrons quan s'acceleren linealment o quan corben la seva trajectòria. Pot ser invisible, en forma de radiació infraroja o de raigs X, i també en forma de llum visible, amb longituds d'ona entre els 400 i els 700 nanòmetres. Per aconseguir llum de sincrotró, Alba fa girar els electrons dins un anell en forma de polígon de dotze cares, d'uns 250 metres de perímetre, a velocitats al voltant del 99,999999 % de la velocitat de la llum. A les arestes del polígon, i també en uns dispositius que fan oscil·lar els electrons denominats sistemes d'inserció, les partícules corben la seva trajectòria per l'acció del camp magnètic d'uns sistemes d'ímants, i emeten la llum de sincrotró en feixos molt col·limats i amb una lluentor bilions de vegades més gran que la de les fonts de llum convencionals. Inicialment, el sincrotró Alba té set línies de llum, adreçades a experiments principalment amb raigs X. Cap a finals del 2009 es va definir una segona fase de línies de llum, fruit de la qual el 2011 s'iniciarà el disseny detallat i la posterior construcció de dues línies de llum més, una d'elles dedicada a l'espectromicroscòpia en l'infraroig.

La instal·lació es preveu que entrarà en funcionament per als usuaris a partir de 2011 i donarà servei a milers d'investigadors.

Diversos grups d'investigació de la UAB utilitzen regularment la llum de sincrotró per a la seva recerca. Fins ara anaven a altres sincrotrons europeus, com l'ESRF de Grenoble. Ara, grups de física dels materials, de cristal·lografia i de biofísica, com els dels professors Esteve Padrós, Manel Sabés i Josep Cladera, que utilitzen la llum de sincrotró per a recerca bàsica en bioquímica i biofísica, i també per a radioteràpia i diagnòstic mèdic; i també químics o paleontòlegs de la UAB, utilitzaran el sincrotró Alba per als seus experiments.

Diversos grups d'investigació de la UAB utilitzen regularment la llum de sincrotró per a la seva recerca

Un d'aquests grups és el Laboratori de Cromatina de la UAB, que lidera el catedràtic del Departament de Bioquímica i de Biologia Molecular de la UAB, Joan Ramon Daban. Aquest grup de recerca té molta experiència al laboratori de llum de sincrotró SRS de

Daresbury, a Anglaterra. Allà han utilitzat la difusió de raigs X de sincrotró a angles petits per analitzar l'estructura de complexos químics ADN-histones, així com també de complexos proteïna-detergents.

Ara estudien l'estructura de la cromatina en cromosomes en metafase, una recerca molt important per entendre el comportament de les cèl·lules quan es divideixen, sigui en processos biològics de creixement o en la proliferació dels tumors. Per continuar aquesta recerca utilitzaran les instal·lacions del sincrotró Alba.

MÀSTER DE RADIACIÓ DE SINCROTRÓ

La UAB també ofereix el màster oficial de Radiació de Sincrotró i Acceleradors de Partícules, dirigit pel professor Manel Sabés. Es tracta d'un màster interuniversitari coordinat per la UAB amb la participació de la UPC i la UB. Aquest màster té una línia docent pensada per adquirir els coneixements i la pràctica necessària per desenvolupar una tasca posterior en un sincrotró o en altres acceleradors de partícules; i una segona línia orientada a adquirir els coneixements i les habilitats per poder ser un usuari d'aquestes instal·lacions en qual·sevol de les línies de recerca que s'estiguin desenvolupant.

A l'esquerra, el sincrotró Alba per dins. A la dreta, una maqueta de la instal·lació i els seus voltants.

Per a què servirà el sincrotró?

Les aplicacions de la llum de sincrotró són molt àmplies. És una radiació útil per a moltes branques de la ciència i també per a la indústria, especialment en el camp de les ciències de la vida, la metal·lúrgia i la nanotecnologia.

Algunes de les seves aplicacions són l'estudi de les estructures biològiques i de les proteïnes; el disseny de les noves teràpies mèdiques, de diagnòstic per la imatge i de nous implantaments quirúrgics; l'estudi d'organismes vius, com els virus i les bacteries; la creació de nous fàrmacs; la creació de nous materials semiconductors, plàstics, químics i teixits; el disseny de microdispositius; i l'anàlisi de l'autenticitat de restes històriques i d'obres d'art.

Els principals usos del sincrotró en ciència bàsica abracen camps com la física, la química, la ciència de materials, les ciències de la vida, la proteòmica i la medicina, entre d'altres. En ciència aplicada, els principals usuaris es troben en els dominis de les aplicacions terapèutiques i del diagnòstic mèdic, de la indústria farmacèutica, de la indústria alimentària, de la fabricació de plàstics, de la microelectrònica, del medi ambient, dels cosmètics, dels tèxtils, de la fabricació de paper i de nous materials de construcció, per citar-ne uns exemples.

Les propietats de la llum que genera aquest equipament permeten penetrar la matèria de manera extremament selectiva, cosa que facilita l'anàlisi de molècules i materials.

APLICACIONS POSSIBLES

Així, algunes de les aplicacions que aquest equipament farà possible són l'estudi de les estructures biològiques de les proteïnes; l'anàlisi de virus i bacteris; la creació de nous fàrmacs; el desenvolupament de tècniques de diagnòstic i de teràpies mèdiques; el disseny de nous materials per a la indústria i l'anàlisi de l'autenticitat de restes històriques i d'obres d'art.

Des del punt de vista estratègic, el nou sincrotró esdevindrà un pol d'atracció de talent, ja que generarà al seu voltant una important concentració d'instituts d'investigació públics i privats, i contribuirà a atreure i retenir a Catalunya un gran nombre de proveïdors d'alt nivell tecnològic, així com d'investigadors i professionals de la ciència. A més, s'espera que tingui un efecte valoritzador de la competitivitat en la comunitat científica i empresarial de la seva àrea d'influència.

Conferència sobre els orígens de la UAB

El 8 de març passat, la Facultat d'Economia i Empresa de la UAB va acollir una conferència titulada «La creació d'una universitat: el cas de la UAB», a càrrec d'Antoni Serra Ramoneda, catedràtic emèrit d'Economia Financera i de Comptabilitat de la UAB. Serra Ramoneda és una persona molt destacada i vinculada a la UAB, ja que va ser un dels fundadors i rectors de la UAB, en l'etapa 1980-1986, i el primer que va constituir la Fundació Universitat-Empresa, d'Espanya.

Als anys seixanta, la universitat estava massificada perquè només hi havia dotze centres a Espanya. Amb l'oberturisme, va entrar al Govern gent d'un perfil més tecnòcrata, però es tenia por d'introduir canvis, com ara donar una certa autonomia als professors i als alumnes. En aquest context va néixer la UAB, juntament amb una altra a Madrid i al País Basc. El terme «autònoma» prové d'un experiment pioner per donar més autonomia tant al professorat com a l'alumnat. Tot i que al principi era un centre petit (la Facultat d'Economia només admetia cent alumnes, joves i repesaliats), va tenir molt d'èxit ràpidament. Posteriorment, a causa de la demanda d'estudiants, es va decidir ampliar les instal·lacions i construir el campus que tenim ara.

L'Aliança 4 Universitats signa la Declaració de Barcelona

➤ Es vol crear un espai compartit de mobilitat entre facultats de Dret de prestigi de Llatinoamèrica

Els dies 18 i 19 de març, les facultats de Dret de l'Aliança 4 Universitats, composta per la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Autònoma de Madrid i la Universitat Carlos III de Madrid, van tenir una trobada amb una vintena de facultats i centres d'investigació de prestigi en aquest àmbit a Llatinoamèrica.

D'aquesta reunió va sorgir la Declaració de Barcelona, que vol crear un espai compartit de mobilitat d'estudiants i de professors, promocionar grups d'investigació conjunts, crear una revista amb estàndards d'excel·lència internacional, i articular un sistema d'acreditació de facultats de Dret i institucions de formació jurídica.

La trobada, anomenada «Noves oportunitats per a l'educació jurídica a Espanya i Iberoamèrica», ha esdevingut una oportunitat per obrir un espai de

reflexió sobre el futur de la formació i de la investigació jurídica en un marc de creixent globalització i de vincles estables entre institucions, que les universitats de l'Aliança 4 Universitats han projectat històricament vers Llatinoamèrica.

Hi han participat vint-i-quatre institucions, entre universitats, fundacions i instituts, de vuit països diferents: Argentina, Brasil, Colòmbia, Xile, Espanya, Mèxic, Perú i Puerto Rico.

TRES SESSIONS PER DEBATRE

El programa de la trobada es va dividir en tres sessions que van girar al voltant dels blocs següents: la formació jurídica en un entorn globalitzat; l'educació jurídica a Espanya i el procés de Bolonya, i l'estudi del dret i perspectives metodològiques.

A partir dels tres blocs de discussió, es van tractar aspectes com ara la mobilitat internacional, les propostes de col·laboració i d'investigació i la concepció, l'organització i la gestió d'una xarxa internacional.

La Declaració de Barcelona inclou quatre punts, que són quatre principis en l'àmbit de la mobilitat jurídica.

ACORDS DEL CONSELL DE GOVERN DEL DIA 7 D'ABRIL

Més informació: www.uab.cat/realacions-institucionals

NOU MODEL DE PROGRAMACIÓ

Es presenta el nou model per a la programació docent dels títols de grau i de postgrau de l'EEES.

NORMATIVA D'ACCÉS ALS ESTUDIS

S'aprova la normativa d'accés als estudis universitaris de grau de la UAB.

ACCIONS PROPEDEÜTIQUES

S'aprova la modificació de la normativa sobre accions propedeütiques a la UAB.

NOUS TÍTOLS DE MÀSTERS

S'aprova la proposta de creació de títols de màsters i diplomatures de postgrau propis.

TITULACIONS DE SEGON CICLE

S'aprova l'inici del procés d'extinció de titulacions de segon cicle per al curs 2010-2011, d'acord amb la normativa sobre l'extinció dels plans d'estudi d'ensenyaments estructurats d'acord amb ordenaments anteriors al real decret 1393/2007.

ESCOLA SUPERIOR D'ARXIVÍSTICA

S'aprova l'adscripció de l'Escola Superior d'Arxivística i la Gestió de Documents.

CREACIÓ DE LA UNITAT DOCENT DE L'HOTEL PARC TAULÍ

S'aprova la creació de la Unitat Docent de la Corporació Sanitària Parc Taulí.

SEU ELECTRÒNICA DE LA UAB

S'aprova el reglament d'establiment i funcionament de la seu electrònica de la Universitat Autònoma de Barcelona, el qual es posarà en funcionament dins un termini de tres mesos.

DOCTOR HONORIS CAUSA

S'aprova nomenar el senyor Jean Vezin doctor *honoris causa* de la UAB, a proposta de la Facultat de Filosofia i Lletres.

TEXTOS NORMATIUS

S'aprova l'encàrrec d'actualització, refo-
sa i difusió de textos normatius de la UAB i criteris per a la seva realització.

La UAB, als salons de l'Ensenyament i Futura

➤ Enguany la Universitat ha tingut un estand propi per mostrar la seva recerca a l'espai Recerca en Acció

La UAB va ser present, un any més, al Saló de l'Ensenyament –pavelló 2–, que va tenir lloc del 17 al 21 de març, i al Saló Futura –pavelló 5–, el saló dels màsters i postgraus, els dies 19 i 20 de març, al recinte de Montjuïc de Fira de Barcelona. Aquests dies, la UAB va informar sobre els estudis i els serveis que oferirà el curs 2010-2011, un any marcat per la implantació de l'espai europeu d'educació superior.

En aquesta edició del Saló, a més, la UAB va tenir un estand propi a l'espai Recerca en Acció, una zona creada per tal que els joves de quinze a divuit anys

L'estand de la UAB a l'espai Recerca en Acció.

La demanda d'informació va ser constant.

L'estand de la UAB al Saló de l'Ensenyament va ser, un any més, un dels més concorreguts.

poguessin viure la ciència en directe amb activitats divulgatives i experiments científics.

Al Saló van destacar els graus de nova creació de Ciència i Tecnologia dels Aliments; Nanociència i Nanotecnologia –estudis únics en el mapa universitari espanyol–; Comptabilitat i Finances; Empresa i Tecnologia; i Gestió d'Empreses. Aquest saló és la cita líder a Espanya del món educatiu, que visiten, cada any, al voltant de 75.000 joves a la recerca d'informació per decidir el seu futur acadèmic i professional.

L'estand de la UAB va ser, un any més, un dels més concorreguts. Milers d'estudiants, principalment de primer i segon de Batxillerat, van adreçar-s'hi per informar-se de les diferents titulacions. La Fundació UAB també va informar de la seva oferta acadèmica i dels serveis de què disposa, com ara la Vila Univer-

sitària. En total, més de cent setanta persones van informar els futurs estudiants, entre estudiants, tècnics de comunicació i professors. Concretament, més de cent trenta professors de les diferents titulacions i prop de quaranta persones de l'àrea de Comunicació.

PRESENCIA AL SALÓ FUTURA

La UAB també va ser present al Saló Futura, on va proporcionar informació sobre els estudis de postgrau i els màsters oficials a les persones interessades a ampliar la seva formació. L'estand de la Universitat Autònoma de Barcelona, de cinquanta metres quadrats, estava estructurat en sis punts d'atenció personalitzada amb ordinadors amb connexió a Internet. Per aquest estand van passar unes dues mil persones. El perfil del visitant és una persona a punt de finalitzar estudis de grau que busca una especialització.

A dalt, a l'esquerra, una imatge del Saló Futura. A la dreta, un dels cent trenta professors que van estar informant al Saló.

BREUS

Acord per crear un institut latinoamericà d'estudis jurídics

La UAB ha signat un acord amb Celer Faculdades, una associació universitària del Brasil, que obre les portes a la futura creació de l'Institut Interuniversitari Celer-UAB d'estudis avançats en ciències jurídiques i socials per a Llatinoamèrica. El conveni també preveu l'edició d'una publicació, la posada en marxa de cursos de potsgrau conjunts i l'organització de trobades. L'acord ha estat impulsat pel professor Vinícius Mozetic, de Celer Faculdades, i per les professores Judith Solé i Maria Ysàs, del Departament de Dret Privat de la UAB. El conveni va ser signat, el 23 de març, per la vicerectora de Relacions Internacionals de la UAB, Mercè Unzeta, i per Fernando Santin, representant de Celer Faculdades.

Es lliuren els Premis Mots Passants de Traducció Literària

El 17 de març passat va tenir lloc el lliurament dels Premis Mots Passants de Traducció Literària 2010, a l'auditori de la Facultat de Filosofia i Lletres. Aquests premis, organitzats pel Departament de Filologia Francesa i Romànica, guardonen la millor traducció d'un llibre escrit en llengua francesa, publicat en català i en castellà, durant l'any anterior. El guardó pretén dignificar, amb un reconeixement oficial, la feina dels traductors i, alhora, la literatura de qualsevol gènere de l'àmbit francòfon. En aquesta edició, la segona, el premi a la millor traducció del francès al català ha recaigut en Anna

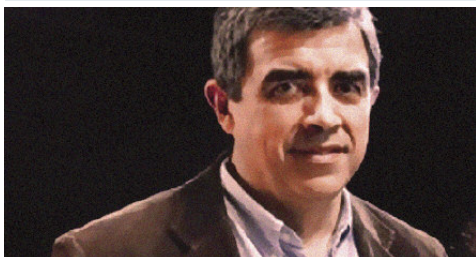
Casassas, per *El manuscrit trobat a Saragossa*, de Jan Potocki. El premi a la millor traducció del francès al castellà ha estat atorgat a Carlos Manzano, per *El tiempo recobrado*, de Marcel Proust. Els guanyadors han rebut un volum de les obres completes de Maupassant, autor francès de contes, corresponent a les novel·les publicades a la prestigiosa col·lecció «La Pléiade», i un diploma. Durant l'acte –al qual van assistir representants d'escoles del Quebec i la degana de la Facultat, Teresa Cabré– també es van lliurar els premis del concurs d'un relat o curtmetratge realitzat en francès.

PREMIS

Esteve Riambau, nou director de la Filmoteca de Catalunya

El professor del Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat de la UAB Esteve Riambau ha estat nomenat recentment director de la Filmoteca de Catalunya. Riambau és historiador, crític i realitzador cinematogràfic a banda de ser llicenciat en Medicina. És autor de més d'una trentena de llibres sobre història del cinema que inclouen estudis monogràfics sobre diversos directors.

Ha dedicat una particular atenció a la figura d'Orson Welles, materialitzada en diversos llibres. A més de la seva tasca docent i investigadora, ha codirigit llargmetratges documentals.

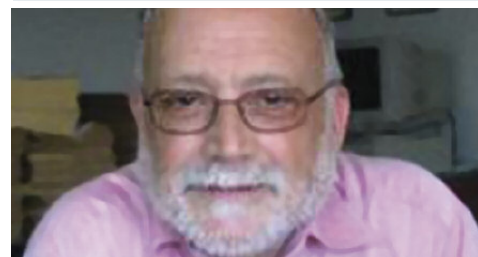
Muriel Casals, presidenta d'Òmnium Cultural

La professora de Fonaments d'Anàlisi Econòmica, Muriel Casals Couturier, del Departament d'Economia i d'Història Econòmica, va ser elegida, el mes de març passat, presidenta de la institució Òmnium Cultural. És la primera dona que ocupa aquest càrrec. Muriel Casals ha estat vicerectora de Relacions Internacionals i Cooperació i representant de la UAB a la Xarxa Vives d'Universitats. És col·laboradora habitual del setmanari *El Temps* i del programa *Economia i Empresa*, de Catalunya Informació. Ha estat membre del consell d'administració de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i membre del Consell Català del Moviment Europeu.

Premi Ciutat de Sant Cugat per a Arcadi Oliveres

El professor del Departament d'Economia Aplicada Arcadi Oliveres Boadella ha estat guardonat amb el premi extraordinari dels Premis Ciutat de Sant Cugat de l'edició de 2009. El guardó ha estat concedit en reconeixement a la seva excel·lent trajectòria com a defensor de la pau, dels drets humans i la justícia social, per haver estat un dels fundadors de la Universitat Internacional de la Pau i per organitzar-ne cada any a Sant Cugat el curs d'estiu. Aquests premis els convoca l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès per distingir les persones o entitats que han tingut un ressò especial en els àmbits social, cultural, científic, econòmic, polític o esportiu.

Un nou recurs educatiu sobre refugi i asil amb l'ACNUR

➤ El grup de recerca MOSSA ha desenvolupat aquest recurs adreçat als infants de 6 a 12 anys

El Grup de Recerca MOSSA, del Departament d'Antropologia Social i Cultural, ha col·laborat amb el Comitè Català de l'ACNUR (Agència de l'ONU per als Refugiats) en el desenvolupament de «Jo em dic Brisa, i tu? Itineraris sobre refugi i asil per a l'educació primària», un nou recurs educatiu que es va presentar el 18 de març passat a CaixaFòrum Barcelona.

El nou recurs educatiu inclou materials per aproximar-se al coneixement dels fenòmens del refugi i asil amb nens

i nenes de 6 a 12 anys, i està estructurat a partir d'un relat il·lustrat que planteja el desenvolupament d'un conjunt d'activitats, totes relacionades amb els nous requeriments de la LOE i dels continguts de l'assignatura d'Educació per a la Ciutadania i els Drets Humans. Per dur a terme les activitats, que s'articulen en sis nuclis de contingut, es disposa d'un quadern d'eines per al professorat i d'una sèrie de materials lúdics i audiovisuals per implicar-hi tot el centre escolar i les famílies. Aquesta proposta l'ha desenvolupat el Grup de Recerca MOSSA de la UAB, que dirigeix la professora Pepi Soto, i forma part d'un projecte del Comitè Català de l'ACNUR, que té el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i de l'Ajuntament de Barcelona.

Demostració de gossos ensinistrats

El 26 de març passat, el campus de la UAB es va convertir en l'escenari d'una demostració amb gossos ensinistrats per al rescat. I és que l'Escola de Prevenció i de Seguretat Integral de la UAB és pionera a l'hora de formar personal que ensinistra gossos, sigui per a feines de rescat o per ajudar persones amb alguna discapacitat.

La primera demostració va ser un ràpel. El guia amb el seu gos Flecher, un retriever del Labrador de quatre anys, van passar d'un edifici a un altre mitjançant una tirolina. Aquest mètode es fa servir per passar el gos a una zona de rescat inaccessible i, així, començar a buscar la persona en perill.

A continuació va ser el torn de Zen, un pastor alemany, amb la seva guia, la Ruth. Als encontorns del bosc, la Ruth va donar l'ordre al Zen de buscar una persona amagada. Després d'ensumar l'ambient i de donar voltes durant uns minuts, el gos va començar a bordar per indicar a la seva guia la posició de la persona trobada. Una altra demostració va consistir a buscar, en una sala, una substància prohibida. En aquest cas, el gos, després d'ensumar durant una estona, va trobar

la substància amagada i s'hi va asseure, indicant que allà hi ha alguna cosa.

Però els gossos no només s'ensinistren per al rescat, sinó també per ajudar persones. És el cas de la Tori, una gossa pigall que s'ha convertit en els ulls de l'Alba, una estudiant invident de Traducció i d'Interpretació de la UAB. Un altre exemple és la Lola, una gossa ensinistrada per portar objectes al seu amo. Aquest cas volia mostrar que els gossos d'assistència, especialitzats en persones grans, poden ensumar certs atacs de malalties i avisar la persona, o bé portar-li els medicaments o anar a buscar ajuda quan aquesta ja ha patit l'atac.

BREUS

Homenatge a Carme Riera a la Universitat Catòlica d'Amèrica

Els dies 19 i 20 de març, la Universitat Catòlica d'Amèrica (EUA) va retre un homenatge a Carme Riera, catedràtica del Departament de Filologia Espanyola de la UAB, en un congrés que va tenir lloc a l'Edward J. Pryzblyla University Center, a Washington (EUA). La trobada portava per títol «Estudios transatlánticos en la obra de Carme Riera: voz, escritura e identidad» i estava coorganitzada per l'Ambaixada d'Espanya als Estats Units, l'Institut Ramon Llull, el Center for Catalan Studies i el Departament de Llengües i Literatures Modernes de la Universitat Catòlica d'Amèrica. Al llarg de diverses sessions, van intervenir experts provinents de diferents universitats espanyoles i nord-americanes. Carme Riera és, a més de catedràtica de literatura espanyola i especialista en el Segle d'Or, escriptora en llengua catalana. Ha rebut diferents premis, com per exemple el Prudenci Bertrana, el Ramon Llull, el Josep Pla, el Lletra d'Or, el Joan Crexells, el de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i el Nacional de Narrativa de les Lletres Espanyoles, entre molts d'altres.

Conferència de John Downing a l'Incom

John Downing, professor de la Universitat d'Illinois Meridional (EUA) i autor de *Radical Media: the political experience of alternative communication* (1984; reedició 2001), va participar en una sessió de treball del 15 al 18 de març a la Universitat Autònoma de Barcelona, convidat per la Càtedra Unesco de Comunicació de la UAB. Downing va reflexionar sobre els diferents termes amb què es denominen els mitjans comunitaris i la seva relació amb els moviments i xarxes socials. A la conferència «Mitjans comunitaris, moviments socials i xarxes», acollida per la Fundació Cidob el passat 15 de març, John Downing va repassar el que ell anomena «mitjans dels moviments socials». L'expert va emfatitzar que cada terme incorpora i exclou certs aspectes a més de posseir diferents connotacions en funció del context polític, social i cultural. La interacció d'aquests mitjans amb els moviments socials va ser l'altre focus de la intervenció del professor.

Sociologia i turisme centren el simposi i *workshop* anuals

➤ Tenen lloc el IX Simposi i XIII *Workshop* de l'Escola Universitària de Turisme i de Direcció Hotelera

L'Escola de Turisme i de Direcció Hotelera de la UAB va organitzar, els dies 3 i 4 de març, a l'Hotel Serhs Campus, la novena edició del Simposi, un debat anual sobre qüestions rellevants per al sector turístic, que enguany va tenir com a tema central «Aportacions de la sociologia a la comprensió i praxi del turisme».

També va tenir lloc la tretzena edició del *Workshop*, una trobada entre escola i empresa on s'estableixen contactes adreçats a la inserció dels titulats en el món laboral. S'hi van presentar quatre

ponències: Manuel Cuenca, director de l'Institut de Estudios de Ocio de la Universitat de Deusto; Alejandro Mantecón, professor de sociologia de la Universitat d'Alacant; i Adonis Rhamouni, director de l'agència Aspasia Travel. L'analista Pau Morata va cloure l'acte parlant sobre la creació de productes turístics basats en *best-sellers*, pel·lícules d'èxit o sèries de televisió, una activitat de màrqueting turístic recent i en auge.

Pel que fa al *Workshop*, la trobada va acollir vint-i-una empreses destacades del sector turístic, hotelier i de lleure, que van establir contactes amb més de dos-cents estudiants de segon i tercer curs de Turisme i Direcció Hotelera, els quals van tenir l'oportunitat d'entrevistar-se amb responsables de recursos humans de les empreses assistents.

NOMENAMENTS

Canvis en el PDI

Darrerament, en l'àmbit de la docència s'han produït les modificacions següents: el dia 2 de febrer, el professor Xavier Giró Martí va passar a dirigir el Departament de Mitjans, Comunicació i Cultura; des del mateix dia, el professor José Manuel Pérez Tornero és director del Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació; el professor del Departament de Biologia Animal, de Biologia Vegetal i d'Ecologia Francisco Lloret Maya va passar a ser adjunt del Vicerectorat de Personal Acadèmic el 19 de febrer; i, finalment, la professora Maria Pilar Aluja París és directora del Departament de Biologia Animal, de Biologia Vegetal i d'Ecologia també des del 19 de febrer.

J. L. Terrón, director de l'Incom

El professor José Luis Terrón Blanco, del Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat I, ha estat elegit nou director de l'Institut de la Comunicació (Incom) de la UAB, en substitució del professor Miquel de Moragas i Spà, fundador i director de l'Incom des de la seva creació l'any 1997 fins al 2009. José Luis Terrón Blanco va ser elegit pel Consell de l'Institut el 9 de desembre de 2009. Terrón es presentava com a únic candidat a director i, des del 2008, n'era el subdirector. L'Incom és un institut de caràcter universitari dedicat a l'estudi dels diversos aspectes de la comunicació. Recerca, formació, divulgació i prestació de serveis en comunicació són els seus objectius.

EL WEB

<http://www.uab.cat/informacio-estudis-uab>

La Universitat Autònoma de Barcelona ha creat una web específica per als futurs estudiants. Aquesta pàgina conté tot un seguit d'informacions que poden interessar als alumnes que estiguin interessats en la UAB.

Així, en aquesta pàgina, a la part central es pot veure el nou vídeo promocional de l'Autònoma de la campanya que porta per lema «L'Autònoma s'ha de viure».

Des de la portada també s'accedeix a tota la informació relativa als nous graus i als graus que ja no són nous, classificats per àrea de coneixement: Biociències, Ciències, Ciències Socials i Jurídiques, Arts i Humanitats i Ciències de la Salut. La web també permet accés a les pàgines de la Vila Universitària i als serveis que té el Campus, i incorpora també un enllaç a la pàgina de la UAB creada per aclarir tots els dubtes sobre la nova selectivitat. Aquesta web està en català i en castellà.

RECERCA

L'arribada de l'*Homo sapiens* a la península Ibèrica

➤ Una recerca ha contribuït a atiar el debat científic sobre la data d'aparició d'aquests homínids

El treball, publicat al *Journal of Human Evolution*, ha estat coordinat per Rafael Mora, catedràtic de Prehistòria i director del Centre d'Estudis del Patrimoni Arqueològic de la Prehistòria (CEPAP-UAB), i hi han participat Jorge Martínez-Moreno, investigador d'aquest mateix centre; i Ignacio de la Torre, professor de l'Institute of Archeology del University College of London.

La investigació s'ha dut a terme a la Cova Gran (Lleida), un abric de grans dimensions i un dels escassos jaciments arqueològics europeus que permeten estudiar el que en paleoantropologia es denominen «transicions», fases crítiques en què es detecten transformacions i remodelacions essencials per reconstruir la història de la nostra espècie.

Els investigadors hi han recuperat materials del paleolític mitjà, atribuïbles a *Homo neanderthalensis*, i del paleolític superior, que corresponen a *Homo sapiens*, i que es van trobar separats entre si per un estrat estèril de sediments. Les troballes reforcen la hipòtesi que no hi

S'han trobat diversos cargols marins perforats, fet que denota l'existència de llenguatge simbòlic.

Les troballes reforcen la hipòtesi que no hi va haver interacció ni convivència entre els *Homo sapiens* i els neandertals

va haver interacció ni convivència entre els *Homo sapiens* i els neandertals, al contrari del que defensen altres recerques, tot i que no descarten que ambdues espècies habitessin en una mateixa zona fa entre 40.000 i 30.000 anys, període en el qual habitualment se situa la «transició» de paleolític mitjà al superior.

Les mostres de la Cova Gran, datades per carboni 14 (14C), refereixen una antiguitat d'entre 34.000 i 32.000 anys per situar temporalment el reemplaçament biològic dels neandertals pels *Homo sapiens*. Aquestes dates difereixen de les suggerides en altres recerques arqueològiques, la qual cosa ha fet que els investigadors discuteixin la validesa de la tècnica del 14C per datar restes tan antigues.

Entre els materials trobats atribuïbles a *Homo sapiens* destaquen diversos cargols marins perforats, fet que denota l'existència d'un llenguatge simbòlic i d'unes capacitats cognitives que no es constataren durant el paleolític mitjà.

Un model simula l'efecte dels gens en el desenvolupament

Investigadors de la UAB i de la Universitat d'Hèlsinki (Finlàndia) han desenvolupat un model que descriu, amb realisme, l'acció dels gens sobre l'organització de les cèl·lules i, per tant, sobre la morfologia de tot l'organisme. El model descriu com un grup de cèl·lules idèntiques s'organitzen per formar una estructura complexa tridimensional, com es produeixen les diferències entre individus a partir de petits canvis genètics, i quines són les interaccions entre els gens responsables d'aquestes diferències. La recerca s'ha

centrat en el desenvolupament i l'evolució de les dents en una població de foques del llac Ladoga, a Rússia, però les conclusions són d'abast general. El treball, publicat a *Nature*, presenta un model matemàtic que integra totes les interaccions conegudes en el desenvolupament de les dents per predir de forma quantitativa com són, en l'adult, i com es desenvolupen. El model ha estat desenvolupat per Isaac Salazar Ciudad, investigador Ramón y Cajal i professor de Genètica del Departament de Genètica i

de Microbiologia de la UAB, en col·laboració amb Jukka Jernvall, investigador de la Universitat d'Hèlsinki. Salazar investiga els mecanismes genètics i de desenvolupament de l'evolució morfològica en animals. Ha treballat en el desenvolupament de la mosca del vinagre i en les dents de mamífers i també en els fonaments teòrics de la teoria evolutiva actual. Va fer la tesi doctoral a Barcelona i una estada postdoctoral a l'Institut de Biotecnologia de la Universitat d'Hèlsinki.

Grup de Recerca de Biologia Molecular de Llevats

➤ És un dels principals grups especialistes europeus en l'estudi de les proteïnes fosfatases

El Grup de Recerca de Biologia Molecular de Llevats és un dels principals especialistes europeus en l'estudi de les proteïnes fosfatases, uns enzims molt importants en el control de processos intracel·lulars que tenen lloc a les cèl·lules eucariotes –les que formen els éssers vius–, i al llarg de la seva trajectòria ha descobert molts d'aquests enzims en mamífers, plantes i llevats.

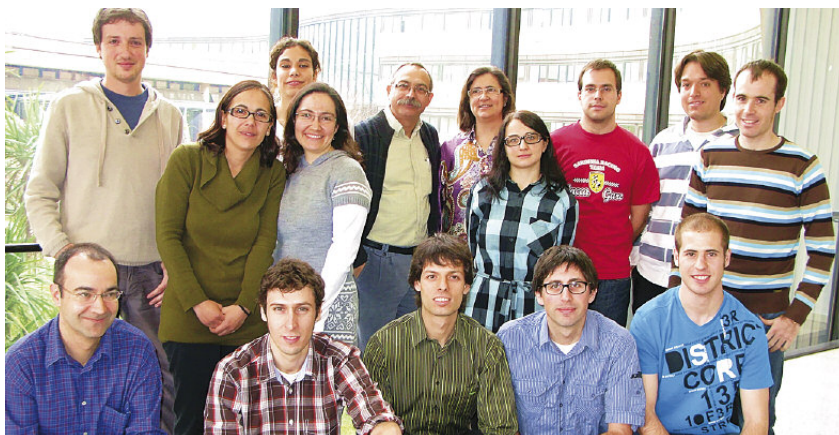
Dirigit per Joaquín Ariño, professor del Departament de Bioquímica i de Biologia Molecular, el grup va néixer l'any 1990 i, quatre anys més tard, va rebre el reconeixement de la Generalitat com a Grup de Recerca Consolidat. Entre els anys 1999 i 2006 va coordinar la Xarxa Temàtica Biologia Molecular dels Llevats (CIRIT de la Generalitat de Catalunya) i va ser un dels grups participants en la seqüenciació del genoma del primer eucariota: el llevat *Saccharomyces cerevisiae*.

Conèixer més els llevats

La UAB serà, per segona vegada, l'única universitat espanyola que coordini un projecte de l'ERA-Net SysMO (*Systems Biology of Microorganisms*), una iniciativa de finançament europea transnacional per investigar els processos de dinàmica molecular que es produeixen en microorganismes unicel·lulars. Anomenat Transluent-2, està coordinat pel Grup de Recerca de Biologia Molecular de Llevats i hi participen laboratoris de cinc països europeus.

Transluent-2 investigarà els mòduls de transcripció, grups de gens i xarxes genètiques associades específiques de cations alcalins en el llevat *Saccharomyces cerevisiae*.

L'objectiu és obtenir dades suficients per generar models matemàtics predictius per comprendre els mecanismes que garanteixen la captació adequada i el metabolisme d'aquests cations. Aquests models es podrien fer servir per ampliar els coneixements obtinguts en el llevat a organismes més complexos, com ara plantes o humans.

Els membres d'aquest grup, creat fa deu anys i dirigit pel professor Joaquín Ariño.

siae, un organisme d'enorme interès biotecnològic i excel·lent model per a la recerca biològica. Les diverses facetes de la bioquímica, la biologia molecular i la genòmica d'aquest llevat constitueixen els seus principals objectes d'estudi per tal d'obtenir una visió integral de la seva resposta a pertorbacions del seu entorn i en la seva biologia que pugui conduir cap al desenvolupament de soques d'utilitat industrial i noves aplicacions biotecnològiques. Aquestes troballes poden tenir aplicació en altres organismes, com l'humà. Així, investiguen aspectes com ara l'homeòstasi iònica, la resposta a diverses formes d'estrès o la regulació del cicle cel·lular.

Una de les línies de recerca més rellevants del Grup de Recerca de Biologia Molecular de Llevats té a veure amb el paper multifuncional de certes proteïnes. Recentment ha demostrat que proteïnes que es coneixien com a subunitats reguladores de proteïnes fosfatases també formen part d'un complex necessari per a la biosíntesi del coenzim A, una molècula essencial en tots els organismes eucariotes. Aquesta recerca va ser publicada el 2009 a la revista *Nature Chemical Biology*. Ara, el grup estudia els components estructurals que permeten a aquestes proteïnes tenir una funció o una altra en la cèl·lula.

Ubicat a la Unitat de Bioquímica de la Facultat de Veterinària fins aquest mes de juny, en què es traslladarà a l'Institut de Biotecnologia i de Biomedicina, del qual forma part, el grup el componen

vuit doctors, cinc doctorands i dos tècnics, i s'hi han dirigit tretze tesis doctorals.

INTENSA ACTIVITAT DE RECERCA

Des de la seva creació, el Grup de Recerca de Biologia Molecular de Llevats ha dut a terme una intensa activitat de recerca. Dels últims anys destaca un projecte col·laboratiu dins el programa de *La Marató* de TV3, per al disseny de llevats útils en l'anàlisi de nous fàrmacs; i el projecte e-Tumor, centrat en l'estudi de tumors cerebrals, en què ha aportat la seva experiència en microxips de DNA.

Actualment, el doctor Joaquín Ariño coordina una ERA-Net –xarxa d'organització internacional– en biologia de sistemes de microorganismes i és un dels promotors de la Red Española de Investigación en Levaduras, en fase de desenvolupament. En l'àmbit internacional, el grup ha dut a terme nombroses col·laboracions de recerca. En aquests moments fa recerca bilateral amb investigadors de la República Sud-africana, Hongria i Tunísia, a més de col·laborar en altres projectes internacionals amb Alemanya, Àustria, Holanda i la República Txeca.

El proper projecte del grup és una altra ERA-Net en biologia de sistemes de microorganismes, mentre que en cartera té dues sol·licituds de finançament per a projectes en què el grup fa un paper destacat: un Consolider i una ERA-IB (*Industrial Biotechnology*), sobre el desenvolupament de llevats tolerants a l'àcid acètic.

Extinció sobtada dels dinosaures

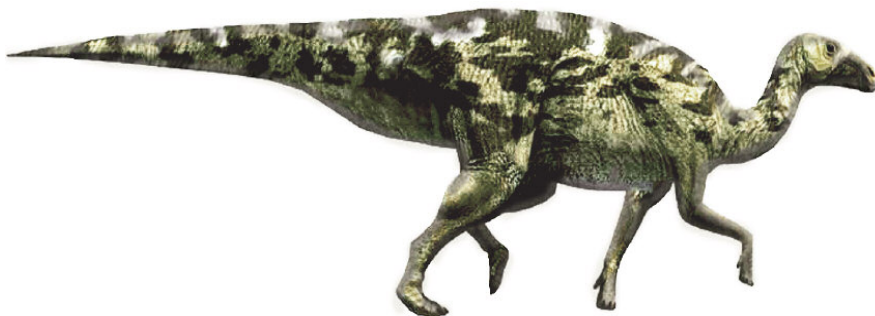
➤ Fan el primer estudi que ordena i estableix les relacions entre fòssils de 29 jaciments del Pirineu

Fa seixanta-cinc milions d'anys els dinosaures «no avians» es van extingir. La causa va ser, molt probablement, l'impacte d'un o diversos meteorits sobre la superfície del nostre planeta. Però hi ha hipòtesis que defensen que en l'època de la catàstrofe els dinosaures ja estaven patint una extinció gradual. Per estudiar com es va produir aquest fenomen, investigadors d'arreu del món cerquen i analitzen fòssils de dinosaures d'aquesta època: el maastrichtià, l'últim en què se subdivideix el cretaci.

Una de les millors zones del món per estudiar aquesta època és el sud dels Pirineus. Els jaciments de la zona de Tremp (Lleida) i Aren (Osca) són molt rics en ossos, a Vallcebre (Barcelona) es troben abundants petjades, i a Coll de Nargó són nombrosos els ous fossilitzats.

Violeta Riera, investigadora del Departament de Geologia de la UAB, en col·laboració amb Oriol Oms (UAB), Rodrigo Gaete (Museu de la Conca Dellà) i Àngel Galobart (Institut Català de Paleontologia), ha fet el primer estudi que ordena i estableix les relacions entre els fòssils de 29 jaciments del Pirineu, sistematitzant totes les dades en un esquema gràfic que els geòlegs coneixen com a panell de correlació. Es tracta d'un diagrama que mostra, d'un cop d'ull, a quina època pertanyien cadascuna de les restes dels diferents jaciments.

La principal conclusió de l'estudi és que, fins al final del maastrichtià, la diversitat de formes de dinosaure era molt gran. En les capes superiors dels sediments, les que corresponen a les èpoques més properes a l'extinció, els investigadors han observat una gran diversitat d'espècies, que xoca frontalment amb la hipòtesi de l'extinció gradual. La recerca també ha mostrat un fet sorprenent: la presència als Pirineus d'un grup de dinosaures d'origen asiàtic just el darrer milió d'anys abans de l'extinció. La recerca s'ha publicat a la revista *Palaeo3*.

Recreació artística d'un exemplar de pararhabdodon (dibuix d'Óscar Sanisidro).

Llibertat Religiosa i Ciutadania Musulmana

Els dies 8 i 9 d'abril van tenir lloc les jornades Llibertat Religiosa i Ciutadania Musulmana, que es van desenvolupar al Rectorat de la UAB. Aquesta trobada va ser organitzada per l'Àrea de Dret Eclesiàstic del Departament de Dret Públic i de Ciències Historicojurídiques. S'hi van tractar temes com els dèficits jurídics del model actual de política religiosa, l'estatus jurídic de l'islam als països de la Unió Europea o el plantejament de polítiques públiques per a la gestió de la diversitat religiosa. A la presentació de les jornades, el 8 d'abril, hi va intervenir

el vicerector de Transferència Social i Cultural de la UAB, Bonaventura Bassegoda; el director general de l'Institut Europeu de la Mediterrània, Sensén Florensa; el director executiu de l'Obra Social de La Caixa, Jaume Lanaspá; i el president de l'Associació Sociocultural Ibn Batuta, Mohammed Chaib. A la cloenda van parlar el degà de Dret, J. M. de Dios; el secretari general del Conseil de la Communauté Marocaine à l'Étranger, Abdelah Boussouf; i el coordinador de l'Àrea de Dret Eclesiàstic de la UAB, Àlex Seglers.

BREUS

El Centre Prolope participa en un projecte Consolider

Membres de Prolope. Foto de J. Marie Fritz.

El Centre d'Estudis i Recerca Prolope de la UAB participa en un projecte Consolider que té com a objectiu la constitució d'un equip d'investigació, anomenat Patrimonio Teatral Clásico Español. Textos e Instrumentos de Investigación (TECE-TEI), per desenvolupar recerca d'excel·lència internacional en l'àmbit humanístic. L'equip és el primer dedicat a la filologia que rep un ajut d'aquest tipus. En total hi participen 136 investigadors –dels quals Prolope n'aporta 25– de 49 universitats (25 espanyoles, 15 europees i 9 americanes) i de 3 centres de recerca. Aquest Consolider significa per als membres de Prolope el reconeixement de més de vint anys de treball d'investigació en l'àmbit de la filologia i una oportunitat única per continuar avançant en el coneixement de l'obra de Lope de Vega, que segueix sent el seu objectiu principal.

Premi a les millors webs dels grups de recerca

Dins de les activitats organitzades amb motiu de l'any temàtic 2010, dedicat a la Comunicació, la UAB atorgarà el Premi a les millors pàgines web dels grups de recerca. L'objectiu del guardó és reconèixer la importància de les pàgines web com a eina d'informació, de comunicació i de gestió dels grups de recerca, dissenyades per fer difusió dels resultats i per facilitar als usuaris informació en el seu camp específic de treball. Hi poden participar totes les pàgines web dels grups de recerca de la UAB amb l'única condició que estiguin allotjades, el proper 31 de maig, en un servidor dintre del domini de la UAB

Presenten el mapa de mutilació genital a Espanya

➤ Catalunya concentra el 80% de les noies amb risc de patir mutilació genital a Espanya

El Grup Interdisciplinari per a la Prevenció i l'Estudi de les Pràctiques Tradicionals Perjudicials (GIPE/PTP), del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB, ha presentat el Mapa de la Mutilació Genital Femenina (MGF) a Espanya.

Entre les conclusions de la recerca destaquen dues dades: el 80 % de les noies amb risc de patir mutilació resideixen a Catalunya, i la població immigrada en situació de risc s'ha incrementat un 43 % en tres anys. Els investigadors han presentat també l'edició de nous materials per a la prevenció d'aquesta pràctica, i han dissenyat un currículum acadèmic i un manual per a professionals i estudiants de salut de Gàmbia.

L'objectiu del Mapa de la Mutilació Genital Femenina a Espanya és caracteritzar demogràficament, per sexe i edat, i localitzar en el territori, la població de les nacionalitats estudiades que practiquen MGF i que resideixen a Espanya. El mapa permet estimar-ne el nombre i situar, en el territori, les noies amb risc potencial, així com també conèixer el tipus d'MGF que s'ha practicat a les dones adultes.

L'estudi mostra que a Espanya s'ha incrementat la població infantil procedent dels països on es practica MGF. L'any 2005 hi residien unes set mil noies

Amb les dades recopilades s'ha creat un mapa i s'ha editat un manual.

d'entre 0 i 14 anys, mentre que l'any 2008 se superen les deu mil. Aquest increment, un 43 % en tres anys, és fruit quasi exclusivament de l'increment en el grup d'edat d'entre 0 i 4 anys, que ha passat de 3.600 noies a 6.000.

Catalunya concentra gairebé el 80 % de la població gambiana (la de risc superior de patir la pràctica) resident a Espanya,

Una de les conclusions és que la població immigrada en situació de risc ha augmentat un 43% en tres anys

amb més de 4.000 persones. Els municipis costaners situats a les comarques del Maresme, la Selva i el sud del Baix Empordà acullen la major part de la població gambiana. Més de 500 noies gambianes resideixen al Maresme i més de 250 a la comarca de la Selva. Mataró

és el municipi amb la presència més gran de població infantil femenina, amb 136 noies de nacionalitat gambiana i 287 del conjunt de la resta de països estudiats, també amb risc d'MGF.

LA INVESTIGADORA ADRIANA KAPLAN

El Mapa de la Mutilació Genital Femenina a Espanya ha estat elaborat per la professora del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB i directora de la Càtedra de Transferència del Coneixement del Parc de Recerca UAB-Santander, Adriana Kaplan, investigadora principal del Grup Interdisciplinari per a la Prevenció i l'Estudi de les Pràctiques Tradicionals Perjudicials (GIPE/PTP), i per l'investigador Antonio López Gay, en el context de l'Observatori Transnacional d'Investigació Aplicada a Noves Estratègies per a la Prevenció de la MGF. Un enfocament circular Gàmbia-Espanya. La iniciació sense mutilació».

Desenvolupen una nova manera de fer neu artificial més econòmica

Investigadors del Centre d'Investigació en Nanociència i Nanotecnologia, CIN2 (ICN-CSIC), institut del Parc de Recerca UAB, han ideat un sistema per fer neu artificial mitjançant un nucleador de gel «perfecte», fabricat a partir de micropartícules i nanopartícules de minerals no contaminants.

El projecte permetria millorar la qualitat de la neu artificial i reduir-ne el cost, i faria menys perjudicial l'ús d'additius. Els científics exposen tres raons que fan

que aquest nucleador sigui una eina quasi ideal per fabricar neu. La primera és que és un sistema que permet modificacions i adaptacions segons les necessitats.

A més, la tecnologia necessària per fabricar les partícules nucleadores i el recobriment de molècules ja s'utilitza en molts camps, com ara la cosmètica. Finalment, cal destacar que es tracta d'un producte segur i sostenible, ja que les partícules usades es troben en el

medi natural i són innòcues i no contaminants. Aquestes es degraden fàcilment per l'acció solar i es troben també en l'aire que respirem i dins el nostre propi cos.

Aquesta línia de recerca, a càrrec del doctor Albert Verdaguer, dins del grup Small Molecules on Surfaces del CIN2, facilitaria l'estalvi i, de passada, alleugeriria les conseqüències per al medi ambient. D'aquí a un parell d'anys, la recerca podria aplicar-se comercialment a les estacions d'esquí.

COMUNITAT

Dia Internacional de la Dona Treballadora

Es va retre un homenatge a la professora Maria Jesús Izquierdo

➤ La periodista Núria Ribó va pronunciar una xerrada sobre la dona a la política nord-americana

Com cada any, la UAB ha volgut donar suport al Dia Internacional de la Dona Treballadora, el 8 de març, i va organitzar una jornada institucional, la cinquena, que va tenir lloc el dia 11 al Rectorat.

A l'acte van ser-hi presents Ana Ripoll, rectora de la UAB; Carolina Gala, directora de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB; Teresa Torns, professora de Sociologia; Maria Jesús Izquierdo, professora de Sociologia; María José Recoder, vicerectora de Relacions Institucionals i comissionada per a les Polítiques d'Igualtat de la UAB; i Núria Ribó, periodista.

Carolina Gala va inaugurar la jornada amb un recull de dades que mostren la presència de la dona en diferents àmbits de l'esfera pública. També es va referir a la importància de complir el segon Pla d'Acció per a la Igualtat, posat en marxa des de l'Observatori, i que pretén crear un estat d'opinió i posar de manifest el sexisme. A continuació, Teresa Torns va

Un moment de la jornada institucional que va tenir lloc al Rectorat.

presentar Maria Jesús Izquierdo per tal de retre-li homenatge per la seva defensa dels drets de les dones de la UAB.

La trajectòria d'Izquierdo es va repassar en un curtmetratge en què alguns dels seus companys parlaven sobre la seva experiència amb ella i de la importància del seu compromís amb la defensa dels drets de les dones mitjançant, per exemple, l'impuls per a la creació de plans d'igualtat i de l'Observatori per a la Igualtat, del qual va ser la directora.

També va haver-hi un moment per recordar Encarna Sanahuja Yll, professora de la UAB, historiadora, arqueòloga i una persona molt compromesa amb el

La directora de l'Observatori per a la Igualtat, Carolina Gala, va destacar la importància del Pla d'Acció per a la Igualtat

feminisme català, que ens va deixar fa uns mesos.

CONFERÈNCIA DE NÚRIA RIBÓ

L'encarregada de pronunciar la conferència, emmarcada dins l'Any de la Comunicació, va ser Núria Ribó. El títol de la xerrada era «De Hillary Clinton a Michelle Obama: situació de la dona a la política nord-americana», un tema que Ribó coneix molt bé gràcies als seus anys com a corresponsal a Washington.

La periodista va posar de manifest la gran dificultat de les dones per accedir a la política als EUA, ja que «encara és un món restrictiu i elitista». Ribó va fer un repàs de com van evolucionar les darreres eleccions nord-americanes emfatitzant el sexisme que els mitjans de comunicació van reproduir. Tot i així, amb Hillary al capdavant de la política exterior nord-americana, s'està demostrant que una dona pot liderar una àrea que, històricament, s'ha considerat un feu d'homes. Ribó va concloure que, tot i els progressos, les enquestes als EUA van posar de manifest que la «societat votaria abans un home negre que una dona blanca».

A dalt, en primer pla, l'homenatjada, la professora Maria Jesús Izquierdo. A la dreta de tot, la periodista Núria Ribó.

LA COLUMNA DEL MIL·LENNI

Un empresari a l'acadèmia

Xavier Muñoz i Pujol, antic empresari del tèxtil, home de lletres i activista polític sota el lema del compromís cívic, ha estat durant els últims nou anys el president de l'Associació d'Amics de la UAB.

«Vaig arribar amb corbata i me'n vaig sense», va dir el dia del seu relleu. La frase, dita per un home que va endegar una empresa tèxtil l'especialitat de la qual van ser les corbates que va vendre per tot el món amb l'eficàcia de l'emprenedor català, té un significat gairebé metafòric: de la productivitat a la desinhibició intel·lectual i creativa. Només les empentes de la globalització i la crisi del tèxtil van portar a Muñoz a un canvi d'activitat.

Polític i home lletraferit, va estar a prop de Jordi Pujol abans de la creació de Convergència en aquell aplec de cristians que es van oposar al franquisme i que es coneixia com a CC. Després, com a col·laborador i home de confiança de Pasqual Maragall, va desenvolupar una fructífera tasca política.

En els seus llibres de memòries, *De dreta a esquerra* i *Negocis privats i dèries públiques*, explica amb un estil suggestiu i ple de vida la seva peripècia política i fa sengles retrats de Jordi Pujol i de Pasqual Maragall que no tenen res a envejar als retrats dels grans biògrafs sobre personatges públics. Amb trets definits i personals, descriu els dos líders que ha tingut Catalunya els últims quaranta anys.

Doncs bé, aquest personatge d'acció i dotat per a les lletres [cal recordar també les seves obres *Muñoz: Ramonet, societat il·limitada*, una crònica de l'empresari protegit pel franquisme sota la truculència dels anys de la fam i de l'estraperlo, i la recentment publicada *Un llarg hivern*], va ser escollit el 2001 per dirigir l'Associació d'Amics de la UAB, creada en temps del rector Ramon Pascual, un altre visionari que va somiar en el sincrotró.

L'Associació ha rebut un nou impuls aquests anys en dinamitzar l'activitat entre els seus socis creant un seguit de premis i guardons per a personatges de la vida científica, de la cultura i de la política, que han servit per aproximar la UAB a la societat.

Cal agrair a Xavier Muñoz la seva dedicació i el seu entusiasme per la UAB i desitjar al seu successor, el periodista Antonio Franco, un gran èxit.

Antoni Merino

La neu emblanquina el campus

La neu va emblanquinar el campus de Bellaterra el dia 8 de març, dia de la gran nevada a Barcelona i rodalia, i va deixar imatges sorprenents i inaudites del campus per a tots els que formem part de la comunitat universitària. A causa de la considerable nevada que queia i de les previsions meteorològiques, es va ordenar l'evacuació del campus a les 14 hores. L'endemà, el campus va romandre sense activitat ni acadèmica ni laboral. La neu va quallar de valent i ens va deixar algunes instantànies com les que aquí teniu.

Setmana Cultural i Solidària a la UAB

Seguint la tradició dels darrers anys, la UAB organitza un conjunt d'activitats culturals i participatives lligades a la festivitat de Sant Jordi. Les activitats es desenvoluparan entre el 21 i el 23 d'abril, i estan organitzades per la Fundació Autònoma Solidària, l'ETC i el Servei d'Activitat Física (SAF) de la UAB. Les activitats tindran lloc a la plaça Cívica, a l'Edifici d'Estudiants i al cinema i el teatre de l'ETC.

Al llarg d'aquests dies, hi haurà parades a la plaça Cívica amb informació sobre iniciatives solidàries, llibres sobre salut, etc. També es podran visitar exposicions sobre la violència de gènere i sobre el voluntariat, i una mostra fotogràfica amb obres de Pepo Sobiranas. Així

mateix, hi haurà actuacions musicals (de la música clàssica del Cor i Orquestra al funk-jazz del Combo; també hi haurà lloc per al pop-rock d'autor amb l'Artur Martí Band, un dels grups seleccionats en la convocatòria Autònoma Actua d'enguany), una preestrena sorpresa de cinema, una gimcana, etc.

D'altra banda, el SAF realitzarà una jornada de portes obertes el dia 23 d'abril que permetrà l'accés lliure a les seves instal·lacions de 7.30 a 17 h. I, el dia 22, organitzarà competicions de bàsquet 3 x 3 i de futbol 5 x 5.

El dijous 22, a les sales d'exhibició artística es mostrarà la feina de l'Aula de Dansa i s'organitzarà un concurs de ball amb catifa de ball i karaokes.

Les noves produccions de les aules de Dansa, Música i Teatre

➤ A l'abril es dona el tret de sortida a l'Etcenari, el cicle que mostra les produccions dels grups estables

Fins al 17 de maig hi haurà una àmplia oferta d'espectacles on participen els grups estables i els tallers de creació de la UAB, formats per estudiants, professors i PAS.

Enguany, l'Etcenari va inaugurar el Taller de Creació d'Espectacles amb el número *Cel-la 44* (*Cinc anys en la vida i obra d'Ernst Toller*), de Feliu Formosa. L'obra va tenir lloc el 14 d'abril a les 18 h, i es va repetir el dia 15 a les 14 i les 18 h.

Hi ha previstos vuit espectacles més, units pel risc, l'experimentació i el rigor propis del context universitari: *Jardí de les Tangents* (21 d'abril a les 18 h i 22 d'abril a les 14 h), *Play Timer* (22 d'abril a les 14 h), *Perpetuum Mobile* (21 i 22 d'abril a les 18 h), *Històries mínimes* (4 de maig a les 17 h), *La vibració de les metamorfosis* (resultat del Projecte d'Euroregió Pirineus Mediterrània, el 5 de maig, a les 14 h), *La cacera de l'ànec*, d'Alexander

Vampilov (12 de maig a les 18 h i 13 de maig a les 14 i les 18 h), *7 cops Bach* (19 de maig a les 18 h i 20 de maig a les 14 i les 18 h) i *98 % Funk 2 % Jazz* (26 de maig a les 14 h).

A més, el 27 de març, va tenir lloc el concert de primavera, en el qual es va estrenar l'obra *Ara és demà*, de Xavier González, i interpretada per un cor i una orquestra. També es van interpretar obres de Bartók, Saint-Seans, Fauré, Debussy i Sibelius, entre molts d'altres.

MÉS DE VINT ANYS

L'ETC-Cultura en Viu promou la cultura entre els estudiants universitaris. Per això, des de fa més de vint anys, dona suport als tallers i cursos culturals que l'ETC ofereix a tots els membres de la Universitat.

Es tracta de les Aules de Dansa, Música i Teatre, que acullen els grups estables i tots els cursos i tallers artístics. Per tal de poder mostrar tota la feina feta i fer gaudir la comunitat universitària, cada any l'ETC-Cultura en Viu prepara l'Etcenari, una mostra dels millors espectacles creats a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Canvi al restaurant de la plaça Cívica

Des del mes de gener passat, el Grup Soteras ha assumit la concessió del restaurant La Plaça, a la plaça Cívica, amb l'objectiu de millorar-ne l'oferta gastronòmica amb productes de qualitat, per adaptar-la als nous gustos i fer-la accessible a totes les butxaques, i donar un servei òptim a la comunitat universitària. A la zona d'autoservei del primer pis es pot trobar un menú diari; com a novetats, s'han incorporat a l'oferta un menú vegetarià i un extens bufet lliure d'amanides i plats freds.

A la zona de cafeteria de la planta baixa s'ha augmentat l'oferta d'entrepans, pizzes i plats combinats, que canvien setmanalment. Finalment, per a la zona del restaurant Erasmus, s'ha creat un menú més elaborat, amb una àmplia selecció d'amanides, verdures al vapor i carns i

peixos a la planxa. Està previst que molt aviat s'oferiran menús temàtics, com per exemple el Menú Calçotada o el Menú Internacional, per fer encara més variada la selecció d'àpats per a la comunitat universitària. Es pot consultar el menú diari i fer arribar suggeriments a: <http://blogs.uab.cat/barpcivica>.

PUBLICACIONS

CANÇONS QUE CAL SABER. Anna Costal (coord.). Barcelona: Pòrtic, 2010.

Recull de les 44 cançons catalanes més populars del segle xx: des de l'inici de la Catalunya moderna, en què s'harmonitzaven la majoria de balades antigues i cançons de Nadal, fins a la Catalunya que mirava el nou mil·lenni a ritme de pop rock, passant per les cançons de lluita per les llibertats del país i les melodies d'altres continents que hem adoptat i fet nostres. El grup de recerca de la UAB Les Músiques en les Societats Contemporànies ha publicat el recull. El llibre inclou la partitura, la lletra completa i un comentari sobre la història de cada cançó.

LIBERTAD, SEGURIDAD Y TRANSFORMACIONES DEL ESTADO. Joan Lluís Pérez Francesch (coord.). Barcelona: Institut de Ciències Polítiques i Socials, 2009.

En aquest llibre col·lectiu es reproduïen diverses anàlisis que permeten reflexionar sobre les transformacions de l'estat des de la perspectiva del dret constitucional, i observar com les tensions entre llibertat i seguretat plantegen noves maneres d'entendre el dret públic en el si de l'estat de dret. S'hi posa de manifest no tan sols un problema jurídic sinó també una qüestió moral, ja que afecta col·lectivament. Es tracta, a més, de concebre el dret constitucional com un conjunt de regles jurídiques al servei de la llibertat, on aquesta llibertat no pot situar-se en el mateix pla que la seguretat.

«A l'edat mitjana els musulmans celebraven el Nadal amb els cristians»

ZAMORA

John Tolan

Les relacions entre les tres grans religions monoteistes –judaisme, cristianisme i islam– no han estat mai senzilles. Hi havia conflictes entre elles a l'edat mitjana, però també expressions d'admiració i de lloança plasmades en documents i obres artístiques. Per estudiar quina era la percepció que cada religió tenia de les altres, s'ha celebrat a la Facultat de Filosofia i Lletres i a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, els dies 24 i 25 de març, el col·loqui internacional Ritus Infidelium, organitzat pel Grup de Recerca Interuniversitari Islamolatina, liderat des de la UAB. Un dels principals participants ha estat John Tolan, professor d'història medieval de la Universitat de Nantes i especialista en la història intel·lectual i cultural del món mediterrani. Ha escrit molts llibres sobre la cultura i la religió musulmanes a Europa durant l'edat mitjana, i actualment investiga com considerava el dret les minories religioses en aquesta època.

➤ L'AUTÒNOMA ha parlat amb aquest professor d'història medieval de la Universitat de Nantes

Les religions s'han entès bé entre elles alguna vegada?

Sí. A l'antiguitat pagana sobretot. Era més fàcil. Per exemple, els romans tenien els seus déus i els egipcis els seus, i no hi havia problema perquè una persona adorés al mateix temps Júpiter i Isis. Les religions monoteistes que van sorgir després eren menys tolerants.

I amb elles van arribar els conflictes?

Al principi no. El sorgiment del judaisme va imposar el monoteisme. Aquesta idea del déu únic, juntament amb d'altres, va ser assumida posteriorment pel cristianisme i per l'islam. Això va fer que compartissin al principi moltes idees en comú, encara que amb diferències

evidents en els textos religiosos i els rituals.

Això és el que vostès investiguen?

Sí, a través de documentació molt variada, com la legislació, les ordenances dels concilis, les obres de controvèrsia religiosa i altres llibres de polèmica, les obres d'art que ens van deixar els artistes d'èpoques passades, i relats de viatgers als països de les altres religions. Amb tot això podem estudiar el que es pensava de la religió que no es practicava.

Que sempre era negatiu.

No sempre. També trobem obres que indiquen admiració per alguns ritus de la religió dels altres. Per exemple, textos cristians que parlen de la purificació o l'oració musulmana amb respecte i lloança. O llibres islàmics que expliquen que els musulmans celebren el Nadal amb els cristians. Hi ha documents als arxius sobre les relacions d'amistat entre cristians i musulmans.

Hi havia alguna religió que atacés més les altres?

No, en totes tres trobem més o menys el mateix grau de crítica cap a les altres dues. Totes tres lluitaven per consolidar-se com la fe vertadera. El judaisme no va dubtar a criticar durament el paganisme romà. El cristianisme va dimonitzar el judaisme. I l'islam no va qüestionar la legitimitat de les altres dues, però les va considerar inferiors.

De què serveix un col·loqui com aquest?

El fet d'estudiar històricament les arrels de les religions i la percepció entre elles ens permet aportar una visió més objectiva sobre la seva història i evolució. El passat de les religions s'idealitza moltes vegades per part dels mateixos líders religiosos, que tornen als orígens per trobar respostes al present. Però les religions estan en canvi permanent, han evolucionat amb la humanitat. Comprendre aquesta evolució ens permet entendre millor com es relacionen actualment.

l'autònoma

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

L'AUTÒNOMA Publicació de la UAB

EDICIÓ I PRODUCCIÓ:
Àrea de Comunicació i de Promoció

REDACCIÓ: María Jesús Delgado,
Rebeca Escolano, Miguel Àngel Linares,
Octavi López, Antoni Merino, Jordi
Mora, Sònia Perelló, Victòria Salvador,
Lucas Santos, Conxa Valls

IMPRESSIÓ: Servei de Publicacions

FOTOGRAFIES: Antonio Zamora,
Pierre Caufapé, Jordi Pareto

Abril de 2010. Núm. 234

Les opinions expressades per les persones entrevistades reflecteixen únicament les seves idees. Està prohibida la reproducció total o parcial dels continguts d'aquesta revista sense l'autorització escrita de l'editor. L'AUTÒNOMA es pot imprimir en format Acrobat via Internet a:
www.uab.cat

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Àrea de Comunicació i de Promoció
Edifici del Rectorat
08193 Bellaterra
(Cerdanyola del Vallès)
Tel. 93 581 13 35
Fax 93 581 25 46
www.uab.cat
g.premsa@uab.cat